Compl.
BIBLIOTECA CENTRALA SIBIU

Anulu V. Nr. 1.—360. Domineca, 3.\15. Jan. 1865.

Ese de d o u e ori in septemana
J o i - a si Dominec'a.

Pretiulu pentru Austri'a
pre anu intregu . . 10 fl. v. a.
„ jumetate de anu 5 „ „
„ trei lune . . . 3 „ „

pentru Romani'a si Strainetate
pre anu intregu . . 14 fl. v. a.
„ jumetate . . . 7 „ „
„ trei lune . . . 3 „ 50 cr.

CONCORDIA.

DIURNALU POLITICU SI LITERARIU.

Prenumeratiunea se face la Ti pografia Trattner - Caroliana in strat'a domnesca Nr. 2. éra corespundintiele la Redactiunea diurnalului Strat'a Sacarului (Zucker-Gasse) Nr. 9. unde sunt a se adresà tote scrisorile ce privescu administratiunea, speditiunea, etc.

Scrisori netrancate si corespundintie anomine nu se primescu. Scriptele nepublicate se voru arde.

Pentru insertiunea publicatiuniloru au a se respunde 6. cruceri de linia.

REVIST'A POLITICA.

Pest'a 2./14. Jan. 1865.

Santulu parinte a datu de lucru guverneloru prin enciclic'a sa. Ea condemnà principiele liberalî, deci a fostu o urmare naturale câ in primulu statu catolicu Francia, unde aceste prìncipie si-eluptasera mai mare validetate, enciclic'a a trebuitu sê traga consecintie mari in urm'a sa. Pare câ santulu parinte prin acestu actu a voitu sê-si resbune — dupa potînti'a sa — a supr'a lui Napoleone pentru tratatulu franco-italicu d'in sept. a. tr.

Daca a fostu acést'a intentiunea locutienintelui lui Crestu, se pòte falì acum'a câ i-a sucesu, pentru câ unii episcopi francesî, aderinti ai partîtei ultramontane, publica de pe catedrele santeloru beserice enciclic'a papale, si aceea parte a ei, ce guvernulu a opritu-o d'a se publicà, formandu astu-felu nu o mica opusetiune in contr'a guvernului. — Pana acù o facura acést'a eppulu de Moulins si celu de Poitiers.

Guvernulu a si facutu despusetiunile necessarie pentru ca acesti prelati cerbicosi sê devina pedepsîti.

Preotii si prelatii de partît'a galicana inca nu dormu, ei se gatescu la demonstratiuni contrarie si la spriginirea guvernului in contr'a celoru ce facu o arma d'in enciclic'a papale pentru a turburà cu ea spiretele si consciintiele, dar' mai vertosu pentru a ingreuià guvernului missiunea sa. Astu-felu telegrafulu ni spune câ arciepiscopulu de Parisu Darboy *a dechiaratu ministrului cultului si a justitiei* câ va observà o tratare necrutiatòrie fatia cu acei preoti d'in arcidîeces'a sa, cari voru comite crime in contr'a legiloru tierei, publicandu enciclic'a d'in cestiune.

Unu corespundînte d'in Roma alu diurnalului „Köl. Z.“ crede câ representantele Austriei la curtea de Rom'a, baronulu Bach e neaptîvu fatia cu enciclic'a, si asta neaptîvitate se baséza pe acea impregiurare câ curtea de Vien'a vedindu tratatulu franco-italicu d'in sept. a. tr. s'a crediutu de ocamdata deplinu asecurata.

D'in Itali'a insirâmu scirea multiumitòrie câ comissiunea insarcinata cu essaminarea tristeloru eveniminte ce si-avura locu la Torino in lun'a lui septembre, in reportulu seu dice intre altele: D'in documintele ce ni s'au impartesitu si d'in informatiunile ce ni s'au datu, nu resulta câ evenimintele sê fie fostu urmarea cutarei-a provocatiuni a le agentiloru poterei publice, si nici aceea cumca ministrii la suprimerea ei aru fi trecutu cu vederea prescrierile legiloru.

Reportulu numitu si-esprime apoi parerea de reu câ guvernulu n'a intrebuintiatu o unitate in actiune, nici n'a desvoltatu energì'a si prevederea ce le pretîndeà greutatea evenimínteloru, in fine opiniunea natiunei a fostu in ratecire despre natur'a evenimínteloru d'in Torino.

Regele Prussiei voiesce a deschide in persona diet'a tierei la 14. l. c. Lumea privesce cu incordare câtra Berolinu, asceptandu sê véda dupa atâte desfiintiari de camere, cum se va impacà ministeriulu actuale cu camer'a cea noua. Depre presemne nu potemu conchide inca câ òre probabile este complanarea. Guvernulu crede câ deputatii voru luà in consîderatiune resultatele castigate in Schleswig-Holstein, si voru fi gat'a a face concessiuni. Vomu vedè!

Caletori'a prìncipelui prusescu Federicu Carolu câtra Vien'a, are sê insufle potere noua in alianti'a austro-prusésca, si unii o credu câ ea va fi decisîva si in cestiunea de successiune a prìncipateloru rupte de la Dani'a.

Prussi'a aru voì ca in casulu daca n'aru reesì cu pretensîunile ei de successiune in Schles. H. totu sê se reguleze relatiunile acestoru prìncipate câtra ea. (Se intielege câ macaru atari relatiuni favorabili, ea le pretînde.) Se credeà câ Austri'a nu se va invoì la acést'a, dar' acù corespundîntia „Zeidler“ ni o spune d'in funte securu câ, Austria n'a dechiaratu cumca 'nante de cestiunea de sucessiune nu voiesce o regulare a relatiuniloru numite. Totu acelu diurnalu demintiesce scirea cumca Austri'a aru fi intrebatu la Berolinu cumca la care partîta s'aru alaturà Prussia in casulu daca aru erumpe unu conflictu in Italia.

Prin mai multe diurnale nemtiesci s'a respandîtu scirea d'in Bucuresci câ in 24 jan. st. v. Romanii au intentiune a prochiamà pre Domnitorinlu Cusa de „rege in Romania.“ Nu scimu in câtu e adeverata asta scire, dar' nici aceea nu scimu câ unei asemene prochiamari — daca s'aru aflà cu cale — ce i-aru stà in cale? Romanì'a e monarcìa eleptîva, o tiéra cu multu mai mare de câtu multe regate. Romanii esserciandu dreptulu d'alegere, au dreptulu sê dee Alesului loru tîtlulu ce ei lu cugeta competînte. Dîplomatì'a de presentu se cam restringe pe langa recunòscerea fapteloru complinite. Ce se atînge de relatiunea câtra Turcia, atari relatiuni fura si intre regii Germanìei câtra Imperatii loru pe candu acesti-a traiau.

O socota anuale.

Seclulu nostru este alu progresului; asemenandu-lu cu seclele trecute, nìmene va denegà câ *pasii ce i facu acum'a natiunile pe calea progresului, sunt gigantîci.*

Dar' tocm'a pentru asta causa, unu anu d'in acestu seclu in viéti'a natiuniloru e mai multu si mai scumpu de câtu unele diecenie d'in atare seclu decursu.

Cu câtu e mai scumpu, mai pretiosu obieptulu ce lu posiedemu, cu atât'a trebue sê fie mai mare si ingrigirea nòstra in tratarea lui.

Daca in acestu seclu e mai scumpu unu anu de câtu de alta-data, avemu detorintì'a mai vertosu acù ca veri-si-candu sê ni fàcemu socòt'a cum amu intrebuintiatu anulu trecutu, ce dònuri de anulu nou potemu noi sê adùcemu dulcei nòstre natiuni, ce favori amu eluptatu pentru natiunalitatea romana, pentru acestu clenodîu dîvinu, ce ni l'a testatu parintii nostri prin atâte grele suferintie, pe candu inimicii nostri li denegau facultatea de a potè testà.

Sê premitemu inse câ eluptârile mice nu merita numele de eluptâri, câ-ce epoc'a nòstra este ceea a fapteloru mari, de aceste se petrecu in senurile tuturoru natiuniloru, si care natiune nu e capace de atari fapte, devine amenintiata de periclulu d'a fi inghitita de câtra natiunile vecine; eluptârile mice si partiali nu o potu ajutà, câ-ce aceste nu sunt in stare a dà peptu cu faptele mari ce se imbuldiescu si caracterisédia tempulu in care traimu, nu sunt in stare a ne aperà contr'a subjugariloru ce vinu a supr'a natiunalitatei nòstre de la cultur'a straina, câ-ce cultur'a gustata in preponderantia d'in pocalulu strainului, e cu multu mai abila a essercià o influintia rea a supr'a natiunalitatei, de câtu cum aru face-o acést'a vre-o fortia fisîca.

Sê insirâmu acì pe scurtu evenimintele anului trecutu, cari voru fi de vr'o importantia mai mare pentru viéti'a nòstra polìtîca, besericésca, sociale si de invetiamentu, intielegendu-se de sîne câ vomu remanè intre marginile imperiului austriacu, câ-ce daca in asta provintia amu voì a trece la natiunalitatea romana polìtîca de preste Carpati, s'aru cere unu studîu indelungatu si fòrte seriosu pentru a essaminà progresulu d'acolo, si a lu mesurà dupa scal'a celui-a d'in anulu trecutu.

I.

Pe terenulu polìtîcu vomu vorbì mai antâiu de Transelvani'a. Cui sê nu-i vina in minte de locu câ estu-tempu s'a promulgatu artîclulu de lege pentru inartîcularea natiunei romane, santiunatu de Maj. Sa prè bunulu nostru Imperatu, prin care se implinì o dorintia d'in cele mai drepte a le Romaniloru, si care indesiertu o asceptara suspinandu mai multu de patru secle. Unde e Romanulu binesentitoru si sê nu se bùcure de acést'a?

Natiune far' de limba nu se pòte intîpuì, câ-ce limb'a este primulu criteriu alu esîstintiei cutarei-a natiuni. Inartîcularei natiunei romane in Transîlvani'a, erà sê urmeze naturalminte indreptatirea egale a limbei romane in afàcerile oficiòse, câ-ce altumintre inartîcularea natiunale n'are nici unu intielesu, este numai o inartîculare indîviduale, a indîvidiloru ca òmeni, dar' nu ca natiune. Inse, dorere, câ artîculului de lege pentru indreptatirea limbeloru tierei — desì nu implinesce modestele dorintie ale Romaniloru — pana in acestu momentu n'a primitu inca santiunarea prè 'nalta, si astu-felu inartîcularea natiunei romane e necompleta. Pòte câ la spatele acestui artîclu nesantiunatu stâ ce-va planu la care nu neamu asceptatu. Unde e Romanulu binesentitoriu si sê nu se intristeze de acést'a?

S'a desbatutu in diet'a Transîlvaniei proieptulu de lege pentru infiintiarea tribunalului supremu, s'a santiunatu acésta lege, Maj. Sa a denumitu de presiedînte acestui tribunalu pre unu barbatu romanu zelosu. Cui sê nu placa acést'a, vedindu d'o parte incèperea organisarei justitiei, éra de alt'a respetarea natiunei nòstre?

Resiedînti'a acestui tribunalulu s'a decisu sê fie Vien'a cea indepartata de Transîlvani'a, siervindu de base acestei decissiuni nisce motîve ce noi la inceputu nu le cugetamu de impunatòrie. Destulu câ resiedînti'a tribunalului e Vien'a. Ce dici despre acést'a bunule cetîtoriu?

S'a mai pertratatu inca in diet'a Trna si bugetulu dessarcinarei pamentului. A costatu multa ostenéla parintiloru patriei aceste desbàteri, s'au si facutu despusetiuni frumòse, ce-vasi mai putiene de cum asceptamu, dar — resultatele sunt si mai putiene. Éra cestiunea impartirei polìtîce e inca pendînte!

Sê trècemu acù la fratii nostri d'in Bucovin'a. Diet'a tierei si-implinesce cu demnitate detorintiele sale, dar' avemu sê insemnâmu câ guvernulu a taiatu odata in suer'a aptîvitatei dietei, câ-ce pe candu membrii dietei in 1863 si-sprimara dorinti'a de a li se asterne unu proieptu pentru desdaunarea dileloru de lucru detorite preotiloru, guvernulu i suprinse cu decissiunea d'in 5. martiu prin care elu insu-si statorì desdaunarea d'in fondulu religiunariu, fâra de incùrgerea dietei.

Semne cumca natiunalitatea romana s'a desceptatu in asta tiéra, le vediùramu de multe laturi, precum interpelatiunea dlui I l i u t i u si consoti d'in lun'a lui martiu, intrebandu candu voru invetià amploiatii limbele tierei? Dar' asta interpelatiune o potu splicà in favorea loru si cei de alte natiunalitati d'in acea tiéra. Mai multe semne a le natiunalitatii romane le vediùramu in luptele pe terenulu besericescu, cari inse „deocamdata“ remàsera fara de resultatu.

Unu diurnalu romanu in Bucovin'a, pre câtu de tare erà de doritu, pre atâtu de a nevoia ese la lumina.

In viéti'a nòstra polìtîca, a Romaniloru d'in Ungari'a, anulu trecutu decurse fara ca sê ni lase eveniminte de importantia mai mare ca comuna. Numai doue d'in comitatele locuite in preponderantia de Romani, si unu dîstrictu si-au câte unu capu romanu, deci nu e mirare daca in gènere respetarea limbei romane in oficiele publice pasiesce cu incetulu.

D'intre toti Romanii, celoru-a d'in Ungari'a li s'a venitu partea cea mai slaba pe terenulu polìtîcu, inse nu e vin'a nòstra, ci a impregiurâriloru polìtîce intre cari ne mai aflâmu si asta-di, lipsîta fiindu tiér'a pre unu tempu de viéti'a constitutiunale.

31425.
Biblioteca Judeteana ASTRA
P31425

1964

Dar' sê ne mangaiâmu cu cele ce le-amu facutu pe terenulu socialu si literariu. Adunarea generale de estu-tîmpu a asociatiunei d'in Aradu a contribuitu pe neasceptate multu la sternirea spiretului natiunale. Premiulu pusu de ilustr'a famili̇a Mocioniana pentru unu opu istoricu, a fostu unu incidînte bine precalculatu, si-a facutu impressiunea sa, chiaru si daca — de ce Ddieu sê feresca — nu s'aru gasî cutare opu demnu de premiatu, totu ni remane o dîreptiune noua, dîreptiunea cea mai necessaria in care trebue sê scrutâmu istori'a nòstra.

II.

Beseric'a romana are o chiamare dupla pentru poporulu romanu, si unu mèritu asisdere duplu. Ea nu numai a conservatu si sternitu sentiemintele relegiòse-morali, ci totuodata a contribuitu si la pastrarea natiunalitatei nòstre, — se intielege de sîne câ in acele locuri unde beseric'a nòstra erà lìbera, séu macaru nu erà supusa influintiei preponderante a strainiloru.

Urméza de aici câ totu ce facemu noi pentru innaintarea buna-stârii si infrumsetiarea besèricei nòstre, e facutu totuodata si pentru natiunalitatea nòstra.

Deci sê vedemu ce ni-amu eluptatu in anulu trecutu pe acestu terenu.

In Transelvani'a vediùramu sînodele dîecesane gr. orientali, consultandu-se independînte despre afàcerile loru besericesci si scolari: Vediùramu tradusa in fapta acea dogma santa d'in credeulu nostru, ce o repetimu de doa-ori pe di: (credu) si in un'a, santa „s î n o d a l e" si apostòlica besèrica.

In Bucovin'a, preutii nostri respundiendu la cele patru intrebâri ce li pusese guvernulu imp. si celu dîecesanu, ei cerura restituirea institutiuniloru sînodali a le besèricei nòstre. Dar' se pare câ cei ce i-au intrebatu, nu voirea apoi sê-i asculte.

Anulu trecutu avù nenorocirea sê insemne in biografi'a sa câ unu episcopu romanu d'in Ungaria a prenumeratu pentru protopopiatele sale unu diurnalu ungurescu „Religió." de a buna sama, d'in santulu zelu relegiunale, dar' pe socotel'a celui natiunale, care inca e santu; negasîndu séu nevoindu a gasî unu espedîinte prin care s'aru imbinà ambe aceste interese.

Acum'a devinu la resultatulu celu mai mare alu nisuintieloru ce le-au desvoltatu Romanii d'atâti-a ani, este; infiintiarea metropolìei romane gr. or. pentru toti Romanii d'in Austri'a, cu esceptiunea celoru-a d'in Bucovin'a. Portarea Romaniloru la congresulu de Carlovetiu, a storsu recunoscinti'a si a inimiciloru causei romane, ea face onòre natiunei nòstre, éra actele ce Romanii le-au asternutu acestei adunâri, voru constituì a pàgina frumòsa a istorìei besericei romane, onòre pentru tòte aceste geniului ce i-a condusu pre barbatii nostri la acea adunare, si care a sciutu a si-alege o tactîca atâtu de fina, buna, si — precum a dovedîtu-o resultatele — deplinu corespundiatoria.

De acù va desparè periculului cu care erà amenintiata natiunalitatea nostra in Banatu, de câtra ierarcì'a serbésca, câ-ce acést'a nu va mai potè persecutà nici literatur'a romana, cum o facù consîstoriulu dîecesanu de Versietiu in anulu trecutu oprindu teologiloru scrierea cu lìtere romane, nici va mai potè superà pre barbatii romani zelosi d'in cleru. Ni vine a crede câ pre multi i vomu vedè schimbandu-si nu numai parerile, dar' si convingerile, pentru câ, dorere, sunt unii òmeni ce nu si-pregeta a nisuì ca asiediamintele publice sociali sê le intrebuintiéze in favòrea loru privata. Ei voru scì acum'a sê arunce la o parte vestmintulu celu vechiu si sê se lipésca de Romani, vedindu câ steo'a nòstra incepe a lucì mai frumosu. Romanulu inse e generosu, pentru a uità trecutulu, daca nu pòte trage nici unu folosu d'in pomenirea lui, astu-felu asta-di uitandu tòte cele rele, sê dâmu laude ceriului, câ am ajunsu la limanulu sperantieloru nòstre, unde vifòrele ne voru atacà fara de resultatu!

Éca dar' câ pe terenulu besericescu fura Romanii mai fericiti in anulu decursu, si desì Bucovin'a nu e adusa la metropolì'a romana, totu nu avemu sê ne superâmu, câ-ce fratii nostri d'in Bucovin'a nu dormu, i vediuramu cum ceru sînode si de la episcopu si de la guvernu, avemu sperantia câ voru reesì intru nisuintiele loru, câ-ce o causa drépta nu pòte morì, nici pòte fi ucisa, de câtu numai in casulu candu o sugruma insu-si proprietariulu causei. O atare fapta nu potemu presupune despre fratii nostri Bucovineni, câ-ce sunt multe dovedile ce facu marturisîre de energì'a si poterea loru natiunale.

Inse pre câtu fù de imbucuratòre scirea despre infiintiarea metropolìei romane, pre atâtu de multu ne suprinse modulu prin care se infiintiâ; noi asceptamu unu congresu romanu, si ne pomenirâmu cu resolutiunea imperatésca. Nu dìcemu câ nu ne multiumesce asta resolutiune, ni place de ea, dar' in parte amu fi doritu sê fie efluinti'a si a vointiei natiunei nòstre.

III.

Daca vomu aruncà o privire pe terenulu invetiamentului, vomu trebuì sê marturisîmu cu dorere câ in anulu trecutu amu facutu fòrte putienu.

Pare câ a scapetatu in asta privintia si energì'a nòstra. Ce s'a facutu in Transelvanì'a cu universetatea paretètîca, séu celu putienu o academìa romana de drèpturi, sê ne asecurâmu câ nu vomu mai vedè de la guvernu nisce insciintiâri intr'unu stilu romanu atâtu de reu si nepreceputu, casì cele publicuta in an. tr. in „Gaz. Tr." éra de alta parte sê usiorâmu introdùcerea limbei romane in oficie? — De securu, aceste fura dorintie drepte si sperantie frumòse, dar' dorere, ele cauta sê remana numai in stadîulu acestu nemultiumitoriu. — Crèdemu câ câte-va catedre de docinti ce s'aru infiintia la academì'a de drepturi d'in Sîbiiu, nu aru fi in stare a indestulà pre ascultatori, nici chiaru pre docinti, cu atâtu mai putienu pre natiunea romana d'in Transelvanì'a.

Pentru invetiamentulu popularu, s'a ingrigitu pre câtu i-a fostu cu potîntia si sînodulu dîecesanu de Sîbiiu, cu tòte aceste inse starea scoleloru populari in Transelvani'a la Romanii de ambe confessiunile e pre câtu se pòte de rea. S'a descrisu acést'a in acestu diurnalu de o mana bine deprinsa, si mie nu mi remane de câtu sê me gelescu impreuna cu dlu corepundînte.

Starea scolare in Ungarì'a nu mai are parechia, oficiolatele polìtîce nu spriginescu d'in destulu invetiamentulu poporale, ma amu vediutu si unu essemplu contrariu, cine sê nu si-aduca a minte câ comun'a Moderatu in cottulu Aradului inmultindu salariulu invetiatoriului cu 32 de fl. v. a. essactorele cercuale sterse acesti câti-va florini, si n'amu auditu sê fie fostu trasu la respùndere pentru acésta crima, cu tòte câ ea devenì si la cunoscinti'a publicitatei.

Starea materiale a invetiatoriloru nostri popolari sufere in genere casì ceea a clerului romanu in mare parte, nici nu avemu prosspectu ca acestu reu sê lu potemu vindecà curundu si radîcalminte.

Dar' sê adaùgemn acì si unu evenimentu placutu. Ittea Sa eppulu romanu de Oradea-Mare insufletitu de zelulu ce lu caracteriséza pentru invetiamentu, a inmultitu salariele profesoriloru de la gimnasîulu de Beiusi, inse cu tòte aceste, salariele numite sunt inca totu mice, éra natiunea pretînde multu de la acestu institutu.

D'intre gimnasîele ce le avemu, celu de Brasiovu se pòte falì mai multu, cu o avanstare atâtu materiale câtu si spiretuale.

Recapitulandu aceste, va trebuì sê marturisîmu câ anulu trecutu avù numai doa eveniminte d'o importantia mai mare pentru noi, si anume 1. inartîcularea natiunei romane in Transelvani'a, si 2, infiintiarea metropolìei romane gr. orientale.

Cu referintia la evenimentulu primu, inartîcularea nu e completa, câ-ce nu e santiunatu inca artîculului de lege pentru indreptatirea egale a limbeloru.

Ce se atînge de metropolìa, suntemu prè multiumiti cu infiintiarea, nu inse si cu moda-

FOISIOR'A.

Studîe limbistice

I.

Cuvente romane in limb'a paleoslovenica. [1])

Neavendu noi organe speciali pentru limbistica speru, câ onorat'a redactiune a Concordiei va dà locu in foisior'a sa pentru câte-va impartesiri limbistice, cari de sì nu pretîndu a fi esacte, totu-si potu interesà pre cea mai mare parte a onoratiloru cetîtori, dar' mai alesu pre aceia, cari nu se ocupa cu limbistic'a d'in profesîune. Nainte d'a incepe cu insirarea si esaminarea cuventeloru romane, care se afla si in limb'a vechia slovenica fia-mi iertatu a premite câte-va notitie scurte despre limbistica.

Sciinti'a limbistica, ce se destinge de filologia intru aceea mai vertosu, câ filologi'a nu se ocupa atâtu cu limb'a in sîne, câtu cu produptele ei d'in care voiesce se jùdece esenti'a si viéti'a spirituale a poporeloru, éra limbistic'a se ocupa cu limb'a in sîne fara consîderare la viéti'a istorica a poporeloru, care au vorbitu ori vorbescu inca cutare limba — sciinti'a limbistica dicu, a propasitu intru atât'a, incâtu acumu se tractéza ca sciintia de sîne statatoria, éra nu ca pana mai de una-di ca apendîce a altoru sciintie, cumu au fostu, de esemplu, limbele semitîce legate de teologia numai ca limbe subsidîarie pentru intielesulu santeloru scripture. Limbistic'a ca sciintia propria e noua si numai in veculu presînte s'a aventatu la loculu seu cuvenitu intre celelalte sorori, dara mai alesu in urm'a cuceririloru britanice in Indîa, prin care s'a descoperitu Europeniloru limb'a sanscrita, acea limba veneranda, carea atâtu prin vechimea sa, câtu si prin regularitatea cea stricta si rudîrea cu cele mai culte limbe europene, a datu impulsu propasirei limbisticei si a chiarificatu multe cestiuni, ce mai nainte se pareau nedîsolubile.

Nu mi amu propusu a scrie in specie despre insemnetatea si utîlitatea limbisticei, nici despre relatiunile ei câtra celelalte sciintie sorori; de aceea me restringu acì a aminpti numai pre scurtu dîvisîunea limbeloru.

Limbistic'a destinge in Asîa si Europ'a patru familie mari de limbe si anume: famili'a sînesa, arica, altaica si semitîca. In cele urmatorie insiru câtu se pòte de scurtu limbele, ce se tienu de fia-care familia.

I. Limb'a sînesa (chinesa.) Acésta limba se vorbesce si se scrie de cea mai numeròsa poporatiune a pamentului. Mai apròpe de dens'a stau limbele annamic'a si sîamic'a si mai departata e cea tîbetîca. Limb'a sînesa impreuna cu literatur'a sa e fòrte vechia. Acésta limba se imparte in patru limbe principale si in mai multe dîalecte. Literatur'a sînesa esîste de patru mii de ani.

II. Limbele arice. Aceste limbe sunt fòrte latite in Asîa si Europ'a, ba prin mediulocirea Europeniloru se estindu si preste Americ'a. In Asîa e ramulu indîcu si persîcu, de celu d'antaniu se tiene limb'a sanscrita, de alu doilea cea zendîca si cea vechia si noua persîca. In Europa esîste séu mai bine a esîstatu ramulu celtîcu; mai departe esîste ramulu nordîcu séu celu germanu si slavo-letîcu; ramulu meridiunalu séu limbele italice, de care se tienu tòte limbele romanice moderne: in fine ramulu elinu. Tòte aceste ramuri si-au originea intr'una trupina, de ace'a nu e de miratu, câ au cuvente, dar' mai vertosu radecini comune. Acést'a familia de limbe si popòre se numesce de comunu indo-européna séu si indo-germana, inse aceste numiri nu sunt de totu adecuate; câ-ci numirea indo-européna e de una parte angusta, fiindu-câ nu cuprinde limbele imperiului vechiu si nou alu Persiloru; de alta parte e larga, pentrucâ mai esîstu in Europ'a si alte limbe, cari nu se tienu de famili'a acést'a, cum e limb'a magiara [1]) finica, laponica si turcica. Denumirea indo-germana inca e angusta, câ-ci eschide limb'a slava, latîna si elina. Deci mai acomodatu e numele aricu, cu carele se numiau pre sîne insesi poporele sanscrite si zendîce. Asià dara sub numele aricu intielegemu limbele susu amintîte si anume: limb'a sanscrita, zendîca, cea persîca vechia si noua, elin'a, latîn'a si limbele vechi italice; mai departe cele romanice precumu (incependu de la resaritu) roman'a, italian'a, spaniol'a, portugalic'a si cele france, dupa acestea limbele germanice cumu sunt: (gotîc'a, scandînavic'a, holandîc'a, anglic'a si cele proprie germanice; in urma limbele slavice precumu: rusîc'a, polon'a, boemic'a, slovac'a, croat'a, serb'a s. c. l.

III. Limbele altaice. De acésta familia fòrte latita se tienu mai multe grupe si adeca: cea mangiutunguza, mongola, turco-tatara, uralo-finica si grupele finice apuséno-medinoptiale. Limb'a magiara dupa parerea celoru mai solidi invetiati magiari si straini se apropia de grup'a uralo-finica si cuprinde midiloculu intre cea finico-apuséna si turco-tatara. Grup'a propria magiara cuprinde urmatoriele limbe: magiar'a, mordvin'a, rogulic'a si ostiac'a; de acestea se apropia si ramulu peruricu cu dîalectele sale.

---

[1]) Miklosich numesce limb'a slovéna besericesca paleo slovéna séu vechia slovéna; Schleicher o crede a fi vechia bulgara; altii o numescu limb'a slovéna medinala.

[1]) Intre invetiatii magiari sunt unii, cari se sîlescu se arete, câ limb'a loru se tiene de famili'a arica, inse in contr'a acestora este una partîda cu multu mai tare si solida, care impreuna cu limbistii cei mai celebri d'in Europ'a, nùmera limb'a magiara intre limbele familiei altaice.

litatea, câ-ce in asta privintia nu i s'a datu ocasîune nici Ungariei nici Bucovinei a si-sprime detaiatu parerile sale.

Ni place fòrte câ in fruntea besèricei romane gr. or. se asiediâ binemeritatulu barbatu eppulu Siagun'a. Daca ni se dedeà unu congresu, de securu câ fie-care Romanu votîsà pentru acestu prè santitu parinte de comunu stimatu. Dar' modalitatea denumirei nu ni pòte multiumì, numai d'in uniculu acelu motîvu, câ-ce ne tèmemu câ ea se va intreprinde si d'acù 'nainte, cu prejudetiulu drèpturiloru nòstre de alègere.

Jùdeca d'in aceste bunule cetîtoriu, daca ai causa a te bucurà, séu a te plange de cele eluptate in anulu decursu!

Noi d'in parte-ne ne multiumimu, câ-ce scimu câ regeneratiunea unei natiuni nu se pòte intemplà in fuga mare, deci pentru unu anu sunt destule aceste doa resultate, desì inca necomplete, inse de mare importantia pentru viéti'a nòstra, si d'in cari asceptâmu se isvorésca alte multe bunetati.

Dar' nu numai de resultate avemu sê ne bucurâmu, ci si de lupte, chiaru si atunci candu amu perdutu lupt'a, noi totu amu dobandîtu, câ-ce d'o parte amu manifestatu spiretulu natiunale, si prin manifestari elu cresce, éra de alta parte amu impedecatu ca dreptulu nostru sê cadia sub prescriptiune.

Avemu unu geniu ce ne-a scutîtu d'intru inceputu, elu nu ni-a lipsîtu neci estu-tîmpu, si sperâmu câ nu ne va paresî nici pentru venitoriu. Acestu geniu este: contielegerea, concordî'a d'intre noi. Multiumita prudîntiei barbatiloru nostri, ei s'au convinsu câ daca noi amu formà partîte, manifestarea poterei natiunali aru scadè, d'aceea fie-care a sacrificatu bucurosu parerea sa indîviduale pentru prìncipiulu celu mare de concordia, si pana candu vomu purcede astu-felu, nu ni este téma de pericle. Mari si mici, tari si cei ce numai putienu poteti, adunati-ve cu totii ca frati in giurulu contielègerei, asta dina gratiòsa e àbile d'a ne scapà, sê tamaiâmu altariulu ei, si implorandu *ajutoriulu* ceriului, sê incèpemu anulu nou cu credîntî'a in noi insi-ne, intru dereptatea causei nòstre, si in energì'a de care ne sentimu capaci a o desvoltà.!

Blasiu, 9. Jan. Cu tote câ de multu mi-am propusu, a nu me mai amestecà in descusîuni diurnalistice, de cari m'am saturatu pana la sufletu, intru atât'a, câtu de multe-ori am trecutu cu vederea chiaru si alusîuni personali nederepte, numai pentru ca sê nu dau ocasîune la certe literarie si neliterarie, — inse nr. 103–357. alu Concordiei me oblega de asta data a face una mica esceptiune, si inca câtu se pote mai pre scurtu.

Corespundintele de Vien'a d'in 31. dec. a. tr. scrie, câ in sectiunea II. a dietei transîlvane se aflà canoniculu C. si vicariulu Hatiegului P. P., éra in sectiunea regalistiloru prepositulu de la Gherl'a M. P., si adauge: Pentru ce nu s'a alesu unulu „d'in acesti trei in sectiunile loru, nu mi este cunoscutu." — Dupa ce acestu corespundînte nu si-a suscrisu numele, e in adeveru cu nepotîntia a ne atînge de asertulu d'in urma alu Domniei sale. Atât'a inse poteà se scia, si sum convinsu, câ si scie acelu corespundînte, deca e d'in deputatii transîlvani, cumu câ in Sectiunea II. mai susu atînsa intre 21 de deputati de facia la dieta, d'in cari e compusa acea sectiune, 12 suntu neuniti, unulu sasu, si numai 8 uniti. Mi se pare dar', câ aici caus'a e de totu limpede si usioru de a se cunosce, pentru ce majoritatea sectiunei acestei-a in estu anu a alesu numai neuniti, si nece macaru unu unitu; éra deca in anulu trecutu am fostu alesu si io, unu unitu langa doi neuniti, protocolulu dietale a aretatu la tempulu seu, cu câta greutate a esitu si atunci alegerea mea.

Altu corespundînte „d'intre Ternave" la artîclulu sub tîtlu de „Resunetu" in locu de suscriptiune a pusu numai monogram'a C......, prin care a datu unor'a ocasîune sê se prepuna, câ acestu Resunetu ar' fi esîtu d'in pan'a mea. Onor. Redactiune — mi va dà testimoniu, câ acea prepunere e nefundata*), cu tote câ, cei ce me cunoscu mai adeveratu, nu voru fi avendu lipsa nece de atare testimoniu, nece chiaru de acestu protestu alu mieu.

T. Cipariu m. p.

ROMANIA.

Bucuresci 11. jan. Domnitoriulu l'a denumitu pre A. M. Florescu de presiedinte camerei in loculu dlui Constantînu Negri. — Dîrectorele posteloru Sibrecht a primitu impoterire de la Domnitoriulu spre inchiarea unei conventiuni postale cu Austria, Russia si Serbia. — Prin unu decretu domnescu, se introduce calindariulu gregorianu in afacerile internatiunali a le posteloru si telegrafeloru.

NOUTATI ESTERNE.

FRANCIA. Dreux-Brezé episcopulu de *Moulins, unulu d'intre capii cei mai zelosi ai ultramontaniloru*, in domìnec'a trecuta a cetîtu in beserica de pe catedra nu numai enciclic'a intréga, ci si cele 80 de tese condemnate. Eppulu pomenì in cuventarea sa câ ministeriulu a opritu publicarea enciclicei, dar' elu cauta sê-si implinésca detorinti'a sa preotiésca. „Daca vorbesce santulu parinte — dise elu — trebue sê incete tòte contradicerile."

*) Intru interesulu adeverului avemu sê dechiarâmu câ Rss. dnu Cipariu nu e autorulu numitului „Resunetu."
Red.

„Monitoriulu" d'in 12. jan. insciintiédia: Eppulu de Moulins a cetîtu domìneca in 8. l. c. in beseric'a catedrale enciclic'a tòta, inca si partea neincuviintiata d'in acést'a. Imperatulu si-a datu invoirea la reportulu ministrului culteloru, prin care cere ca in contr'a eppului de Moulins pentru abusulu facutu sê se incépa investigatiune in antea consîliului statului.

Fatia cu enciclic'a nu putiena ingrigire stirnesce guvernului acea impregiurare câ episcopii francesci ce vetiuescu acù, cea mai mare parte sunt denumiti intre anii 1852—1859 prin Fortoul, si abiè jumetate d'in ei se tienu de partît'a galicaniloru.

„France" afirma câ membrii corpului dîplomatîcu, intre ei si ambasadorele Austriei, si-aru fi sprimatu parerea de reu pentru enciclic'a papale, si la parerea loru se alaturâ si Antonelli.

ITALIA. „Tr. Z." scrie: Presiedintele ministeriului Lamarmora si ministrulu de resbelu Petiti si-au datu demissiunea in manile regelui in 2. l. c. ansa a datu la acést'a acea impregiurare câ in consîliulu ministeriale d'in 27. diec. s'a escatu dîvergeri d'opiniuni intre Lamarmora si cei lalti colegi ai lui. Regele promise lui Lamarmora câ lu va dîspensà de la oficiulu seu, d'aceea chiamâ la sîne pre Ratazzi, acestu-a éra-si promise câ se va contielege cu Ricasoli in privinti'a primirei presîdîului. Dar' Ricasoli formâ nisce pretensîuni, a caroru implinire nu stete regelui in potîntia, si dupa multe telegrafari in còce si in colo, regele chiamâ éra-si pre Lamarmora, sê-si retraga demissiunea. Lamarmora ascultâ de regele sub condîtiunea ca in decursu de una luna, sê se ingrigésca de urmatoriu la ministeriu.

Respunsulu Santìei Sale Papei la felicitatiunile d'anulu nou a le generalului Montebello, a fostu publicatu in desclinite moduri. Unu corespundînte alui „Kr. Z." ni lu descrie intregu astu-felu: „Multiumescu, generale, pentru felicitatiunile ce mi le aduci in numele oficirilora armìei. Asta-di e alu 15. anu nou de candu primescu oficiri francesî. Intre acesti oficiri sunt acù 3 generali, d'intre cari unulu fuse insocitoriulu meu de la Gaeta in Vatîcanu. Multiumescu armatei francese pentru siervitiele ce mi le-a facutu. Me rogu lui Ddieu sê binecuvinte cas'a imperatésca, care sta in fruntea natiunei celei mari francese. Ceru binecuventarea lui Ddieu pentru imperatés'a si pentru prìncipele de corona, si rogu pre spiretulu santu sê lumineze pre Imperatulu cu spiretulu dreptatii, de care are mare lipsa in dilele aceste grele, precum au lipsa de elu si alti domnitori, ce domnescu pre pamentulu acestu-a; pentru câ nu pòte sustà nici o casa domnitòria, care nu e petrunsa de spiretulu dreptatei. Multiumescu imperatului si armìei pentru sierviciele

---

IV. Limbele semitîce. Ramurile acestei familie sunt limbele aramaice si anume: limb'a aramaica apuséna séu sîriac'a si cea aramaica resariténa séu chaldaic'a; apoi limb'a ebraica, de carea se tiene si limb'a punica (in Fenici'a si Cartaginea); in urma limb'a arabica si etîopica. D'intre acestea cea ebraica are formele cele mai vechiesi cu limb'a santeloru scripture a testamentului vechiu a venitu mai indata la cunoscinti'a Europeniloru; cea arabica e un'a d'intre cele mai *culte si* ca limb'a mohamedanismului e fòrte *latita*.

Limbele tienetorie de aceste patru familie mari le impartu invetiatii in moduri dîverse, d'intre care amintescu pre scurtu unele, éra in privinti'a celoralalte numescu numai autorii loru.

Istori'a mai noua a limbisticei se incepe cu opulu lui Fredericu Schlegel „Ueber die Sprache und Weisheit der Indier." D'insulu imparte limbele in trei clasi principali, adeca: in flesîbile, neflesîbile si aformatòrie. Augustu Schlegel, fratele celui d'antaniu, imparte limbele arice in opulu sêu „Observations sur la littérature provinciale" in sîntetîce si analitîce (langues synthétiques et analytiques). Sîntetîce, dice d'insulu, sunt care potu se esprime cugetele fara cuvente ajutatorie si analitîce care au neincungiuratu trebuintia de cuvente ajutatorie. Asià intre limbele sîntetîce se nùmera limb'a sanscrita, elina si latîna, câ-ci potu dice, de esemplu latin'a: tutudit, video hominem, éra cele romanice sunt analitîce, câ-ci nu potu esprime sententiele latîne de mai susu fara pronume si verbe ausîliare precumu franc'a: j'ai frappé, je vois l'homme. Acésta impartire e vechia, dar' se pare a nu fi adecuata. Mai sunt si alte impartiri de la Pott, Bopp, Guilelmu Humboldt, Schleicher, Steinthal si Maximilianu Müller (profesoru in Oxford), cari impartiri fiindu mai multu au mai pucinu complicate le trecu cu vederea pentru asta data, temendu-me, câ si pana aci amu premisu mai multu, de câtu ar' fi fostu trebuintia.

D'in istori'a literaturei nostre ni e cunoscuta acea imprepiurare trista, câ dulcea nostra limba, acestu surculu italicu crescutu intre elemente straine si inimice, a fostu multu tempu scòsa d'in besèrica si d'in oficie si inlocuita prin cea slavéna de carea numai pre la mediulu vécului XVII. s'a potutu liberà in cea mai mare parte; dicu in parte, pentru-câ si pana adi nu si-cuprinde loculu sêu cuvenitu in unele pârti banatiene — sperâmu inse cu totii, câ si lu-va recuperà câtu de curundu si va scapà de persecutiunile unor'a, cari au despoiatu poporatiuni numeròse de romani de acelu beneficiu a ascultà cele domnedieesci in limb'a sa, si au impedecatu in totu modulu propasirea romanului. Aci erà se me ducu prea departe si se atîngu unele còrde neplacute, dar' me intorcu indata ne vrendu a me indepartà de obieptu-mi. Tempulu, candu s'a viritu limb'a slavéna mai antaniu in besèricele si oficiele romane nu e apriatu determinatu, atât'a se crede de sîguru dupa principele Cantemiru, câ limb'a slavéna ar' fi usurpatu loculu celei romanesci in urma de conciliulu ecumenicu de la Florenti'a (anulu 1439), carele erà se restabilésca pacea intre besèric'a apuséna si resariténa; si déca acésta intentiune sublima a conciliului ar' fi succesu, ar' fi avutu influintia binefacutòria si asupr'a literaturei nostre, câ-ci ne-amu fi apropiatu mai multu de mam'a Itali'a, dar' asià nereesindu lucrulu, cumu doriau toti cei bine sentitori, ne-au instrainatu de cumnatii nostri naturali, pana ce provedinti'a dieina, ale carei carari sunt nescrutabile, totu-si, desì mai tardìu, a produsu frupte binefacutòrie pentru romani d'in semintiele aruncate in numitulu conciliu ecumenicu. Cârtile beserisesci, ce s'au tradusu nainte si dupa eliberarea de limb'a slavéna ni areta mai pre tòta pagin'a influinti'a cea stricatiosa, ce a avutu limb'a slavéna asupr'a limbei nostre, mai alesu, câ traducundu-se mare parte de pre slavenia a fostu preste potîntia a incungiurà adoptarea unoru cuvinte slavene, au pentru-câ au fostu deja incetatianite la poporu prin usulu alu indelungatu in beserica, au d'in alte cause, despre care nu voiu se vorbescu acì. Preste acést'a romanii au fostu in comerciu cu poporele slave si asià usioru au potutu impromutà unii de la altii, câ-ci aceea nu stâ, câ slavii nu ar' fi luatu de la romani nemic'a; apoi limb'a slavéna tienendu-se impreuna cu cea romana de famili'a arica pòte, ba trebue, se aiba multe radecini comune, despre ce ne convingemu d'in istori'a limbei, ce se destinge de istori'a literaturei, câ-ci acést'a tractéza productele spirituali ale limbei, éra ace'a se ocupa cu limb'a, cu formatiunea ei fara a-i consîderà productele, d'in care culege numai formele si stramutarile, ce s'au intemplatu in materia.

Deci avendu limb'a nostra atâtea relatiuni parte sîlnice parte voluntarie cu limb'a slavéna, nu e far' de scopu a cercà materi'a amenduror'a si a scòte la lumina, ce se afla in ambele comunu (fia imprumutate ori d'in radecini comune) spre a judecà si a decide a cui proprietate sunt unele au altele. Acést'a numai atunci o potemu face cu usiorintia, déca avemu la olalta materi'a si spre acestu scopu sierbescu lesîconele bine intocmite. Unu astu-felu de lesîconu, ce cuprinde materi'a limbei vechie slavene, a edatu in anii d'in urma (1862–1865) celebrulu slavistu Fr. Miklosich, carele a trasu in cèrculu cercariloru sale si limb'a nostra, cumu vomu vedè mai in diosu.

(Va urmà.)

ce le-au facutu locutienintelui lui Isusu Cristosu. Cu binedicerea mea apostolica binedicu pre imperatés'a, pe prìncipele de corona, pre Dta generale, pre oficiri, familiele loru si intrég'a armìa francese.“ Corespundîntele trage atentiunea a supr'a acelei impregiurari, câ Pap'a in acestu respunsu indîrecte a denegatu lui Napoleone binedicerea apostolica. Ast'a a datu ansa multoru-a a crede câ esîste in Europ'a o liga conservatîva secreta indreptata in contr'a imperatului Napoleone, si acést'a incepe acù a essercià impressiune si a supr'a santului parinte.

Cardenalulu d'Andrea a devenitu de presentu unu omu fòrte popolare alu Italiei. De la aparerea enciclicei si-spune parerile sale fara reserva, marturisîndu câ cei mai multi cardenali italiani dorescu impacarea cu Itali'a.

GRECIA. D'in Aten'a cu datulu 7. jan. se scrie: La reportulu lui Erskine despre sîtuatiunea Greciei si despre tendîntiele democratîce ce se manifestédia acolo, Carolu Russell respunse câ Anglia recunòsce in contielegere cu cele lalte poteri protegetòrie, câ Greci'a e unn statu liberu si independînte, dar' numai sub condîtiunea ca sê se guverneze de unu rege constitutiunale, si acestu rege sê fie Giorgiu. — Giandarmerì'a s'a inmultitu cu 480 d'òmeni, si salariele li s'au urcatu. Doi generali de dîvisîune, unu vice-admiralu si optu-sprediece generali de brigade se denumira de ajutanti onorari ai regelui. Gen. Colocotroni n'a primitu denumirea. — Telhariele incepu de nou.

VARIETATI.

= *Abonamentu pre anulu III. (Tomu III.) alu Tesaurului de Monumente Istorice.* De si Tesaurulu nu are altu spriginu afara de pucinii sei abonati, de si Tomulu II sufere de unu deficitu de 400 galbini, afara de costulu celu mare alu documenteloru care tòte sunt procurate de insu-si redactorele cu propriele sale spese: Tesaurulu va esì si in acestu alu treile anu (Tomu III), in sperantia câ publiculu romanu nu-lu va parasî de totu, si deplinu incredintiatu câ va venì unu tîmpu candu Romanii voru scì apretià asemini lucrari dupa adeverat'a loru valòre: „va venì unu tîmpu candu Romanii se voru incredîntià câ, o natiune ce nu-si cunòsce istori'a, se asemena fiintieloru lipsîte de memori'a celoru trecute, care nu cunoscu legatur'a logica si necesaria intre trecutulu, presîntele si viitoriulu loru: nu se cunoscu pre sîne inse-si: nu sciu de unde si cumu resulta starea de facia in care se afla, nici si-o potu indreptà; nu-si potu indîvinà cea viitòria nici a o preparà; ci òrbeca fara indreptariu, si ratecescu in tòte partile, pan' ce in urma cadu in cursele inimicului. Atunci candu Romanii se voru petrunde de aceste mari adeveruri, se voru interesà mai multu decâtu asta-di, a-si cunosce cartea vietiei, ce au petrecutu in cursulu seculiloru, cartea la alu carei studîu sê se lumineze mintea ligislatorelui si a polìticului, la ale carei esemple sê se innaltie inim'a cetatiénului, spre a imità faptele marite ale strabuniloru si a incungiurà scaderile loru, spre a ferici astfeliu presîntele, si a pregatî si asîgurà viitoriulu. Atunci, Romanii, sperâmu câ nu voru lasà fara unu cuventu de recunoscintia nici pre acel'a, care a intreprinsu mai de tîmpuriu si de capulu seu, proprio Marte, o lucrare de natur'a acelora, care pre aiurea se face numai cu ajutòrie de societati si de guverne. Pâna atunci la fie-care d'in publicatiunile nostre, scose cu atâte sacrificie, sîmtimu acea nespusa maltiamire sufletésca, care o cunoscu numai acei ce sunt coprinsi de patîm'a cea sacra a Sciintiei. Pentru Transîlvani'a si pârtile ei, facemu o mare reducere in pretiulu abonamentului la Tomulu III.: abonamentulu adeca la acestu Tomu va fi numai de 6=siese florini in banco-note austriace. Pentru Tomulu I. inse si alu II. remane totu pretiulu de pana acumu, adeca 10 florini.“ Aceste sunt cuvintele dlui Al. Papiu Ilarianu; unde e o ìnima romana si sê nu se misce. Sê spriginimu cu totii asta intreprindere atâtu de rara si atâtu de importanta. Pretiulu d'abonamentu e mai scadiutu de câtu cum s'aru potè recere. Prenumeratiunile se potu face prin librari'a S. Filtsch d'in Sîbiiu, séu prin posta adresate dlui redactore la Bucuresci, Batiste, strad'a gratìeloru, cas'a dnei Bucsienescu.

= *Jubileulu lui Dante.* Itali'a va serbà estutîmpu in 27. maju jubileulu de siese sute de ani alu celui mai mare poetu alu ei, Dante. Serbatòrea va fi mai splendîda in Florenti'a „orasiulu floriloru,“ loculu nascerei dîvului poetu.

= *Congresulu serbescu.* Precum aude „Corespundînti'a generale,“ patriarculu serbescu in contielegere cu comisariulu reg., au decisu diu'a deschiderei congresului, pe 5. fauru in locu de 9. a le acelei lune.

= *Filologi si neologi.* Cumca d'acestu soiu d'òmeni bolesce nu numai literatur'a romana ci si cea magiara, adeveresce urmatoriulu casu: Comunitatea de Pest'a a cladîtu cu mari spese unu redutu; maestrii lucrara in pace far' d'a se certà, dar' abiè se gatâ redutulu, si éca câ se escâ cérta intre neologi a supr'a terminului ce aru fi de a se dà redutului in limb'a magiara. Pentru ca cetîtoriulu sê-si pòta intîpuì câtu de dîverginti sunt parerile in asta privintia, reproducemu câte-va termine ce se recomendara publicului fara a fi primite: „Bálház, — bálpalota, — tánczpalota, — vigadó, — élvezde, — gyönyörde, — kedvlelde, — hóralak (la acestu d'in urma terminu dice „Sürgöny“ câ òre prin Hora si Closca nu tientescu la cret'a servitoriloru) bájlak — városi tivornya — dényla — vigarda. (Contînuarea va urmà, dar' nu primimu a supra-ne sàrcin'a d'a le reproduce.)

= *Dumas fiiulu* s'a insoratu. Despre mirésa s'a disu mai antâiu câ e frumosa, apoi câ e si avuta, éra acum'a se dìce câ ea a scrisu si reviste polìtîce in „Constitutionnel“ sub pseudonimulu Henri Desroches. Vomu vedè ce calitati se voru mai dice despre ea câ le posiede?

= *(Insciintiare de prenumeratiune la seri'a I. d'in bibliotec'a romana,* ce va contienè urmatoriele opuri originali: Catastihulu amorului, scriere originale satîrica; Mariti'a Buzat'a, romanu originalu de moravuri; Masc'a de Catîfea, romanu originalu; Hai la glume! partea 1. d'in „Mic'a enciclopedîa recreatîva“ contienendu siese brosiure; Don Juanii Bucuresciloru romanu originalu contîmpureanu de moravuri; in traductiune: Viéti'a lui Isusu Cristosu de Renan; Misteriele poporului de Eugeniu Sue, 4 volume mari; La gur'a sobei romanu contîmporanu. Care tòte voru esì de sub presa treptatu in cursu de 3—4 lune. Pretiulu abonamentului este de 3 galbeni, respunsi in trei ronduri: 1 galbenu la subscriere, 1 galbenu la primirea volumului alu patrulea, si restulu la primirea volumului alu sieptele. — Pentru domnii cari voru binevoì a respunde inainte intregulu pretiu alu antâiei serie d'in Bibliotec'a romana, se va face o reductiune de o jumetate de galbenu. De la 10 abonaminte in sus, se dâ unu rabatu de 29 la %. Banii de prenumeratiune sê se tramita la Bucuresci, pasagiulu romanu Nr. 9—11, Domnului edîtoru: T. I. Stoenescu, administratorelui diuarieloru „Dîmbovìti'a“ si „Constitutiunea.“

= *Escel. Sa Locutienintele reg. alu Ungariei contele Pálffy* — precum ni spune „Presse“ — avù in dilele aceste a consultatiune lunga cu cancelariulu de curte alu Ungariei, apoi cu ministeriulu de statu.

= *Unu toastu alu cancelariului de curte alu Ungariei.* „Debatte“ insciintiéza câ Escel. Sa cancelariulu de curte conte Zichy, cu ocasîunea unui ospetiu in otelulu „Munsch“ in Vien'a, radîcandu unu toastu, dise: „Pe candu pamentulu Ungariei lu-voru decorà spice noue, diet'a Ung. va fi conchiamata.“ Cetîtorii nostri si-aducu a minte câ Esc. Sa a mai spusu odata unu programu polîtîcu cu ocasîunea unui toastu, d'aceea numitulu diurnalu obsérva nu fara causa câ Escel. Sa le spune cele polîtîce intre pocare.

= *„Dispositionsfond“* este numele unei rubrice insemnate in bugetulu statului, de 500,000 fl. v. a. d'aici se subventiunéza diurnalele guvernamentali. Partît'a liberale a senatului imperiale voiesce a sterge acésta suma d'in bugetu, ca dlu ministru Schmerling sê aiba ocasîune buna a si-cunosce pre aperatorii senceri ai sîstemei sale. Se crede câ Escel. Sa n'aru consîderà stergerea de unu votu de neincredere.

= *Civilisatiune si catolicismu.* „Monde“ unu diurnalu clericale nu si-prègeta a dice câ „civilisatiunea e denegarea crestinismului“ — „Pap'a Piu IX. prin condemnarea renumiteloru tese, a facutu mare siervitiu societatei omenesci.

= *In Lisabon'a e frigu mare*, ce locuitorii lu sentiescu cu atâtu mai tare, câ-ce nu sunt gatîti de iérnà. Pana acù a ninsu in acestu seclu numai de doa ori in Lisabono, la 22. fauru 1813. si 2. jan. 1837.

Contribuiri pentru infiintiarea convictului tractului Fàrâgâu.

Consemnarea 43. D'in protopopiatulu de Bedeu, R. DD. G. Rednicu 2 fl., G. Papdanu si G. Cretiu câte 1 fl., sum'a 4 fl.

Consem. 44. D'in protop. de Vasiadu, R. DD. Vasîliu Nistoru si Teodoru Bud'a câte 2 fl., I. Nemes, B. Filipu, I. Geranu, I. Cretiu câte 1 fl., sum'a 8 fl.

Consem. 45. D'in protop. de Catîna, DD. V. Popu 2 fl., I. Puianu, G. Suciu, T. Bogacianu, I. Rusu, N. Cosma, S. Peteanu, I. Voivodu, I. Moldovaun câte 1 fl., adaugendu si alte contribuiri mai mici, sum'a 16 fl. 65 cr.

Consem. 46. prin sp. D. Al. Bohatielu jud. proc. in Brasfaleu, de la dd. A. Bohatielu si N. Iacobele câte 2 fl., N. Balanu, A. Sîgmireanu, T. Alessa, L. Feldîoreanu, G. Husmedeanu, I. Cotocu, I. Deacu, I. Popu, G. Sîgmireanu, B. Damianu câte 1 fl., adaugendu sumele mice, sum'a intréga 16 fl. 20 cr.

Consem. 47. Ittea Sa Ales. Dobra eppu de Logosiu 10 fl., I. Olteanu secretariu eppale 2 fl., sum'a: 12 fl. v. a.

Consem. 48. prin prot. de Babolna rss. dnu D. Densusianu d'in prpptulu seu 3 fl. v. a.

Consem. 49. Prin dlu preotu D. Mamutu d'in Vermesiu, pentru DSa 1 fl., comun'a bes. d'acolo 1 fl. 17½ cr. Teod. Catone 1 fl., cu alte oferte mice facu 4 fl. 45½ cr.

Consem. 50. prin dlu preotu d'in Fab. Temisiorei Avramu Massimu, de la DSa 1 fl., Trajanu Lungu 2 fl., V. Seimanu si G. Campanu câte 1 fl., sum'a 5 fl. v. a.

Consem. 51. prin dlu I. Paulescu d'in Logosiu, de la dlu Dem. Mihailu par. in Budînti 1 fl., adaugendu alte oferte mai mice, sum'a 3 fl. 20 cr. v. a.

Consem. 52. Prin dlu I. Janz'a preotu in Ulpia Trajana, de lâ DSa 2 fl., de la dd. preoti P. Popoviciu, A. Sor'a, I. Hubitia, N. Pop'a, M. Popu, I. Albulescu câte 1 fl., adaugendu si ofertele mai mice, sum'a 11 fl. 40 cr. v. a.

Consem. 53. Prin Rss. Dnu vicariu de Hatiegu Petru Popu, de la DSa 3 fl., comun'a de Totesci 1 fl., adaugendu si ofertele mai mice, sum'a 8 fl. 10 cr. v. a.

Sum'a intréga de la consemnarea 1—53. face cu totulu 2579 fl. 82½ cr. di: doa mìi, cinci sute, sieptedieci si noa floreni si 82½ cr. val. austr. si un'a mosìa in Springu.

Teac'a 18. diec. 1864.

Gregoriu Vitézu m. pr.

Anuntiu de carti.

Reformele Romaniloru, séu colectiune de tòte legile si regulamentele introduse in administrati'a Romaniei de la 1859. januariu pana la 1861. octobre de I. Brezoianu. Bucuresci 1864. . . 6.20

Adunare de Rogatiunile cele mai trebuinciose fie-carui crestin de DD. Dionisîe Traianopoleos, locot. episc. Buzeu. Bucuresci 1.70

A Román nép és ügye. Védelmezve a magyar időszaki sajtó terén, az országgyülési szószéken. Szelistyei Wlád Alajos, Krassó megye Nagy Zorlenczi kerületének, az 1848/9 és 1861 évi országgyülésen volt képviselője által. Lugoson 1863. 1.20

Peregrinulu transelvanu, séu Epistole scrise d'in tiere straine unui amicu in patria, de la an. 1835. pana inchisive 1848. Sîbiiu 1864. . . . . . . —.80

Colectiune mica de novelle, traduse de Georgiu Buscaneasca. Cernâuti 1864. . . . . . . 1.50

Dorulu, culegere de cantece natiunale si populare. Editiunea V. Bucuresci 1864. . . . . . —.80

Tesauru de monumente istorice pentru Romania de A. Papiu Ilarianu. Tomu I. si II. fie care tomu. . . . . 10.—

Istoria generala a Daciei, s'au a Transîlvaniei, Tierei muntenesci si a Moldovei de Dionisîu Fotîno, tradusu de Georg Sion. Bucuresci 1860. . 5.—

Istori'a Tierei Romanesci de frati Tunuzli trad. de G. Sion. Bucuresci 1863. . . . . 1.—

D'in Poesîile lui G. Sion. Bucuresci 1857. . . 1.60

Suvenire de caletoria in Basarabia meriodionala, de G. Sion. Bucuresci 1857. . . . . —.30

Calindare romanesci pe anulu 1865.

Calendaru istoricu si popularu, cu unu premiu de 1 tablou „Mòrtea lui Mihaiu Vitézulu.“ Bucuresci . . . . 1.—

Calindaru pentru toti, cu 4 ilustratiuni: Ioanu Cousa I, Elena, Closca si Iancu. Bucuresci . . 1.—

Calendarulu literariu si umoristicu, desenal de Alessandre. Bucuresci . . . . 1.—

Amiculu Poporului de V. Romanu, cu unu premiu „Curtea de Argesiu“ Sîbiiu . . . . . . —.50

Calendariulu pentru poporulu rom. de G. Baritiu. Brasiovu . . . . —.25

Calindariulu Umoristului cu ilustratiuni de G. Ardeleanu si I. Vulcanu. Pest'a . . . . . . —.30

Calindariu d'in tîpografi'a dîecesana. Sîbiiu . —.22

Calindariu „ „ lui G. de Closîus Sîbiiu —.24

Calindaru de parete. Bucuresci . . . . . . —.20

S. *Filtsch,*
tipografu si librariu.

Proprietariu si edîtoriu: **Sigismundu Pop;**
Redactoru respundietoriu: **Alesandru Romanu.**

Cu tipariulu lui TRATTNER-KAROLYI.